

כשברור שהנתבע לא יבוא לדין תורה, אין צורך להזמין לכך

מאת

הרב צבי יהודה בן-יעקב

דיין בבית הדין הרבני האזורי חיפה

והנה בנידון שלפנינו, כאשר תובע את העיריה בתביעת נזיקין, וידועה ומפורסמת הוראת היועץ המשפטי לממשלה לכל רשויות שלטון, שאסור להם בשום פנים ואופן להתדיין במסגרת של בוררות או בכל מסגרת משפטית אחרת, אלא אך ורק להתדיין בבתי המשפט. א"כ ודאי שהעיריה, כגוף שלטוני הכפוף למשרד הפנים ולהוראות המשפטיות של היועץ המשפטי לממשלה, לא תבוא להתדיין בדין תורה, והוי אומדנא דמוכח טוב. וע"כ לפמ"ש"כ בכסף הקדשים, וכן נראה בדעת המהרש"ם, מקום יש אומדנא דמוכח שלא יבוא להתדיין בדין תורה, אין צריך רשות מבית דין. ואף למש"כ הרמב"ם והמחבר דבבעל דין אלם צריך רשות מבית דין, היינו לסברתם שבית הדין נותן כחו ורשותו לערכאות וכתנן במשנה גיטין פחב, וכמו שהתבאר לעיל. אולם בזמן הזה שאין כח בית דין יפה, עיקר הרשות היא כדי לודא שהנתבע אינו צאית דינא, וע"כ לשיטת הכסף הקדשים ודעימיה גם לרמב"ם ולמחבר לא צריך רשות מבית דין. וכן ראיתי לבית הדין לעניני ממונות שע"י הרבנות בירושלים (בראשות אבה"ד הגרא"ד לוי שליטא) שפסקו בענין תביעת רב כנגד עיתון חילוני בגין הוצאת שם רע, דע"פ מש"כ בכסף הקדשים הרי יש אומדנא דמוכח שלא יבואו לדין תורה, וע"כ אין צריך להזמיןם כלל לדין תורה ויש להתיר לתובע לתבוע את העיתון בערכאות, דאף שלרמב"ם והמחבר צריך להזמין הנתבע לדין תורה, ורק אם יסרב יתירו לתובע לדון בערכאות, באומדנא שלא יתדיינו בדין תורה, אין צורך להזמין הנתבע, עיי"ש. ומ"מ בנדון שלפנינו ודאי דהוי אומדנא דמוכח, ומעיקר הדין אין צורך בהיתר מבית דין, והצורך בהיתר מבית דין הוא מצד מידת חסידות וכמ"כ במהרש"ם הנ"ל.

נלקט ממשפטיך ליעקב פסקים ותשובות חלק רביעי

ע' שסח